

a régi temető és a zsidó temető közti részen azonosítottuk. É-ről és K-ről dűlőutak határolják. Kiterjedése 180×180 m; császárkori és Árpád-kori edénytöredékeket és fenőkövet gyűjtöttünk felszínéről.

Fenti-kert, Új temetőtől ÉNy-ra (KÖH 84217): A Fenti-kert K-i szélén, az új és a régi temető közötti sávban fekszik. Iránya É–D, kiterjedése 180×250 m. Bronzkori és Árpád-kori kerámiát találtunk rajta.

Forduló (KÖH 84223): A 49-es sz. főút és a Lenin Tsz közötti területen húzódik, D-i határa a Nagygéci-csatorna. Nagyjából a közepét egy mesterséges árok szeli ketté. Iránya ÉNy–DK, kiterjedése 350×900 m. Császárkori, népvándorlás kori, Árpád-kori, középkori és újkori régészeti leleteket gyűjtöttünk felszínén, köztük bepecsételt tál töredékét is.

Géci-rét (KÖH 84225): A Garand-felső-csatornától K-re húzódó ÉK–DNy irányú dombháton fekszik, az országhatártól kb. 300 m-re É-ra indul. Iránya ÉNy–DK, kiterjedése 100×200 m. Bronzkori és Árpád-kori cserepek jellemezték.

Kert-alja (KÖH 84219): Az Urak temetőjétől D-re, a Kert-alja nevű rész É-i felében, a lakóházak kertjeitől közvetlen K-re húzódik. Kis részben átlóg a Csúcs-lovarda D-i kerítéséig. Iránya ÉK–DNy, kiterjedése 200×480 m. Késő bronzkori és császárkori anyag gyűjthető a felszínén.

Komlódi-dűlő (KÖH 84201): A Garand-felső-csatornától közvetlenül K-re regisztráltuk. D-i részén halad keresztül a Komlódtótfalu–Nagygéc dűlőút, szélétől K-re 90 m-re egy É–D irányú fasor és árok halad. Iránya ÉNy–DK, kiterjedése 150×330 m. Császárkori és Árpád-kori cserepekkel, őrlőkötőredékkel jelentkezett.

Luby-tag, Simai-tói-csatornától Ny-ra (KÖH 84213): A Luby-tag K-i felében, a régi Komlódtótfalu–Nagygéc műút és a Simai-tói-csatorna által bezárt szögben találtuk meg. Iránya ÉÉK–DDNy, kiterjedése 150×350 m. Árpád-kori cserepek jelölték ki.

Szomjas-kert (KÖH 84205): A Szomjas-kert ÉNy-i felében, egy É–D irányú fasor és árok, valamint a Komlódtótfalu – Nagygéc régi műút és egy fasor által határolt területen találtuk. Iránya K–Ny, kiterjedése 210×410 m. Császárkori és Árpád-kori kerámiával mutatkozott, de találtunk egy kőeszközt is.

Szomjas-kert, Tótfalusi utca (KÖH 84207): Ez a lelőhely az egykori és a jelenlegi település tulajdonképpen magja. Ny-i felét a régi Komlódtótfalu – Nagygéc műút, az Erge és egy fasor fogja közre, középen a Tótfalusi utca szeli ketté. K-i fele az út mentén és a református templom mögötti kertekben található. Centrumában áll a középkori eredetű templom, melyben korábban Németh Péter ásatást, Juan Cabello pedig falkutatást végzett. Iránya ÉNy–DK, kiterjedése 300×590 m. Mind az ásatáson, mind a terepbejáráson késő bronzkori, császárkori, Árpád-kori, középkori és újkori leletanyag került elő. Külön említendő a nagy mennyiségű vassalak, kerámiasalak és a fenőkötőredékek.

Munkatársak: Körösfői Zsolt, Tompa György régészek, Bocz Péter régésztechnikus (JAM); Fábíán László etnográfus (Csengeri Múzeum), Figus Dániel, Szabó Zoltán.

PINTYE GÁBOR – TOLDI ZOLTÁN

Cserdi, Horgas-dűlő

(KÖH 73051)

(Baranya megye)

A lelőhelyen 2011–2014-ben végzett kutatásokat összefoglalóan lásd a 2014. év jelentései között.

55. Csincse határa

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, Sza, Á

A Mátrai Erőmű Zrt. bükkábrányi bányája fejlesztési üteméhez igazodva 2011-ben örökségvédelmi hatástanulmány készítése során Bükkábrány, Csincse és Vatta közigazgatási határában 391,3 ha nagyságú területen végeztünk terepbejárást. E területet érintő régebbi bejárásokkal együtt összesen közel 162 ha kiterjedésű területen dokumentáltunk régészeti lelőhelyeket. A rendkívül intenzív régészeti érintettségre a térség földrajzi viszonyai adnak magyarázatot: a Bükk-hegységben eredő Csincse-patak markáns magaspartjain szinte mindenhol és minden időszakból megtalálhatóak az emberi megtelepedés nyomai.

2011 áprilisában, augusztusában és októberében, összesen 9 munkanapon a Miskolci Egyetemmel együttműködve végeztük a terepbejárásokat. Az őszi kontrollbejáráson a Mátrai Erőmű Zrt. 10 munkatársa is részt vett. Összesen 9 új régészeti lelőhelyet figyeltünk meg, számozásuk a 2006. évben készült örökségvédelmi hatástanulmány eredményeihez illeszkedik.

Csörsz árka-dűlő, Tagosok-dűlő (Bükkábrány, Bánya, XV. lelőhely; KÖH 78533): A tavaszi terepbejáráson vegetációs fedettség miatt nem bejárható felületen augusztus elején nagy kiterjedésű településmaradványokat találtunk a Vatta-Csincse határút és a vasút között. A neolitikumból jól ismert edénytöredékek mellett paticsdarabokkal és obszián pengetőredékekkel reprezentált *újkőkori* telepnyomok mellett itt ennél intenzívebbek a *római császárkori* telepjelenségek, döntően a gyorskorongon készített szürke és téglapiros edények töredékei. A lelőhely Árpád-kori kerámiában feltűnnek a bogrács-töredékek is.

Csörsz árka-dűlő, Tagosok-dűlő (Bükkábrány, Bánya, XVI. lelőhely; KÖH 78531) A Csincse-patak bal partján húzódó, nagyjából É–D hossz tengelyű felületen a munkaterületen túlnyúlóan nagyjából egyenletes leletszóródás a vasútig terjedő *újkőkori*, római császárkori (*szarmata*) és Árpád-kori település maradványok jelenlétére utal. A XV. lelőhellyel való összefüggése elképzelhető, de jelenleg nem adható. Az említett korszakokból származó edénytöredékek mellett paticsdarabokból és őrlőkötőredékekből áll a régészeti leletanyag.

A terepbejárásokon részt vettek a Miskolci Egyetem hallgatói P. Fischl Klára vezetésével, további Kalli András, Tutkovics Eszter, valamint a Herman Ottó Múzeum ásatási technikusai és a Mátrai Erőmű Zrt. munkatársai.

PUSZTAI TAMÁS – SIMON LÁSZLÓ

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság 2011-ben elkészítette a „Hatvan (vez.)–Miskolc, Tiszai pu. (kiz.) vonalszakasz megvalósíthatósági tanulmányának és engedélyezési terveinek elkészítéséhez” című beruházáshoz kapcsolódóan az örökségvédelmi hatástanulmány Csincsére vonatkozó részfejezetét. A tervezett beruházás Csincsére vonatkozó része az Emőd–Csincse közigazgatási határtól a Csincse–

Mezőkeresztes közigazgatási határig tartó vasút nyomvonal-szakaszát érinti, melynek hossza 3400 m. A terepbejárásokat 2011. november 17-én végeztük.

Dobrik-dűlő 1 (KÖH 90771): Csincse belterületétől D-re, a Csincse-pataktól 380 m-re ÉK-re található. A lelőhelyet sarjadó vetésben azonosítottuk. ÉK–DNy-i irányú kiterjedése kb. 50 m, ÉNy-i és DK-i irányban ismeretlen mértékben folytatódik. A területen csekély mennyiségű *császárkori* kerámiát gyűjtöttünk.

Dobrik-dűlő 2 (KÖH 90773): Csincse belterületétől D-re, a Csincse-pataktól 85 m-re ÉK-re található. A lelőhelyet sarjadó vetésben azonosítottuk. ÉK–DNy-i irányú kiterjedése kb. 20 m, ÉNy-i és DK-i irányban ismeretlen mértékben folytatódik. A területen csekély mennyiségű *császárkori* kerámiát gyűjtöttünk.

Munkatársak: Csengeri Piroska, Gyárfási József, Hajdú István, Hajdú Melinda, Nagy S. József, Páll Gergely.

MISKOLCZI MELINDA

56. Csorna határa

(Győr-Moson-Sopron megye) U, Ró, Kö

Az M85-ös út Csorna elkerülő szakasza I. üteme keretében a Győr-Moson-Sopron Megyei Múzeumok Igazgatósága az alábbi, a város határában található lelőhelyeken végzett próba-feltárásokat 2011. március 21. és április 15. között:

Árpási elágazás (KÖH 71947): A főút É-i, majd a D-i oldalán is kutatóárkokat húztunk. A talajvíz elég magasan jelentkezett, de összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy a humuszréteg alatt 10–40 cm vastag, sárga agyagos réteg jelentkezett, amely altalajként is értelmezhető. Ez alatt azonban egy újabb szürkés, szubhumuszos öntésréteg jelentkezett, amely alatt volt az eredeti altalaj. Hasonló öntésréteget, amely az őskori és a középkori jelenségeket választja el egymástól, már Tomka Péterék is megfigyeltek az 1990-es években a területen.

A 85-ös úttól É-ra eső területen sem a felső, sem az alsó altalajban nem észleltünk objektumot, kivéve két bizonytalan cölöplyukat. Leletanyag azonban nem került elő, így a lelőhely ezen része negatív.

A 85-ös úttól D-re eső területen, az alsó sárga altalajban jelentkeztek az objektumok, azonban ezek egytől-egyig a jelenlegi talajvízszint alatt vannak, bontásuk tehát nem volt lehetséges. A humuszolás során előkerülő leletanyag azonban alátámasztja a *neolitikus* lelőhely ezirányú kiterjedését. A kijelölt depó alatti kutatóárkokban is jelentkeztek objektumok, illetve a térkép alapján kijelölt lelőhely szélén is. Összesen 51 jelenséget dokumentáltunk. Az egyes jelenségekről foltfotókat készítettünk, majd geodéziai beméréssel rögzítettük a pontos helyüket. Technikai okokból a lelőhely K–DK-i kiterjedésének megvizsgálására nem volt lehetőségünk.

Kisméhtöltés (KÖH 1654): A lelőhely geológiai viszonyai hasonlóak a fenti esetben tapasztaltakhoz. Itt azonban a felső sárga agyagos rétegben jelentkeztek a várt *római* jelenségek. Gödrök, árkok foltjai kerültek elő, azonban itt is az igen magasan jelentkező talajvízszint nem tette lehetővé az objektumok kibontását. A kb. 200 m-re K-re futó gázvezeték nyomvonalában, 1998-ban, Szőnyi Eszterék egy egykori patakmedret és annak a D-i oldalán objektumokat azonosítottak. A patakme-

dret mi is megfigyeltük, azonban a régészeti jelenségek mindkét partján jelentkeztek. É-i irányban, a kijelölt depóterület D-i vége alatt is kerültek elő jelenségek, azonban a fenti római korinak feltételezett objektumoktól távolabb. Ezek valószínűleg a szakirodalomban a *Csorna, Gázfogadó állomás (KÖH 68667)* lelőhelyként ismert, középkori településhez tartozhatnak. Összesen 41 régészeti jelenséget dokumentáltunk. Az egyes jelenségekről foltfotókat készítettünk, majd geodéziai beméréssel rögzítettük a pontos helyüket.

Munkatárs: Bartha Sándor.

BÍRÓ SZILVIA

Csorna, Ló-rét

(KÖH 67327)

(Győr-Moson-Sopron megye)

A lelőhelyen az M85 gyorsforgalmi út Enese–Csorna közötti szakaszán, 2011–2014-ben végzett kutatásokat összefoglalóan lásd a 2014. év jelentései között.

57. Dalmand, Felsőpered (Gölösi-dűlő)

(KÖH 23024)

(Tolna megye) Kö

Az egykori Iovia romjainak DK-i részén Tóth Endrével és Bertók Gáborral 2000-ben kevés középkori cserepet és embercsontot találtunk, amelyek alapján a római romterületen kialakult középkori egyházas helyre gyanakodtunk. 2011. május 23-án alacsony kukoricában, a patakhoz legközelebb eső távvezeték-oszloptól K-re, a dombtetőtől a patakpartig középkori cserepeteket találtunk, az oszloptól kb. 100 m-re DK felé több 10 m hosszán embercsontokat is megfigyeltünk. A templom törmelékének foltját a római építőanyag rendkívüli intenzitása miatt nem lehetett lehatárolni. A templomhelytől néhány 10 m-re, Ny-ra húzódik Szakcs és Dalmand határa.

Munkatárs: Czövek Attila (WMMM).

K. NÉMETH ANDRÁS

58. Debrecen, Középkori mezőváros

(Arany János utca 37. – Széchenyi utca 32.)

(KÖH 35196)

(Hajdú-Bihar megye) Kö, Kú

2011. március 2-án kezdődött a lelőhely megelőző régészeti kutatása, amelyet a tervezett beruházás földmunkáitól függően több ütemben végeztünk el. A több mint 3000 m²-es területen közel 100 régészeti jelenséget tártunk fel. Az előkerült leletek a középkorból, kora újkorból és újkorból származtak. A régészeti objektumok a Széchenyi utca felé eső részen sűrűsödtek, innen kerültek elő a legkorábbi, középkori leletek is. A feltárt jelenségek nagy része kút volt, néhányban faszerkezetet is megfigyeltünk. A faszerkezetes kutak között volt kör alakú dongás és négyzetes alaprajzú is. A Széchenyi utcával párhuzamosan tártunk fel egy trapéz keresztmetszetű árkot, amely a várost körülvevő árok felé vezethette a vizet. Újkori téglalapítású házak megmaradt alapjait, és hasonló korú téglaléből kirakott kutakat is tártunk fel.